

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rakennushallinnosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Valtion talonrakennus- ja kiinteistöhallinnon organisaation perusteista ei nykyisin ole säädetty lailla. Rakennushallinnon tosiasialliset tehtävät ja tehtävien keskinäinen painotus ovat 1970-luvulla muuttuneet. Energiatalouden muodostuttua merkittäväksi on rakennusten käytön kustannuksiin ja ylläpitoon jouduttu kiinnittämään erityistä huomiota. Ylläpitotehtävien hoitoa ja ohjausta on viime vuosina keskitetty rakennushallinnon tehtäväksi. Rakennushallin-

non tehtävät ja asema on tarkoitus lailla selkeyttää. Ehdotukseen laiksi rakennushallinnosta sisältyvät säännökset rakennushallinnon keskeisistä tehtävistä, asemasta, viroista ja toimista sekä eräistä hallinnonalan toimintaa säätelevistä periaatteista.

Esitys liittyy vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1982.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne

Rakennushallinnon tehtäviä ja organisaatiota sekä asioiden käsittelyä talonrakennus- ja kiinteistöhallinnossa koskevat säännökset ja määräykset sisältyvät asetukseen valtion talonrakennus- ja kiinteistöhallinnosta (125/71), johon myöhemmin on tehty erinäisiä muutoksia, valtiovarainministeriön 22 päivänä marraskuuta 1978 vahvistamaan valtion talonrakennus- ja kiinteistöhallinnon työjärjestykseen ja asetukseen lisätystä rakennushallituksesta (59/67). Rakennushallitusta välittömästi koskevia säännöksiä on myös valtion talonrakennushankkeista annetussa asetuksessa (137/77) ja valtion rakennusmaan hallinnosta annetussa asetuksessa (26/27). Eri säännösten ja määräysten perusteella hoitavat eräät virastot ja laitokset omien talonrakennushankkeidensa suunnittelun ja toteuttamisen.

Mainittujen säännösten ja määräysten mukaan rakennushallinnon päätehtävä on valtionhallinnon toimitilojen tarpeen tyydyttäminen siihen liittyvine muine tehtävineen. Nimitystä rakennushallinto ehdotetaan käytettäväksi rakennushallituksen ja piirirakennustoimistojen muodostamasta organisaatiokokonaisuudesta. Toimitilojen hankinta tapahtuu niitä rakentamalla, ostamalla tai vuokraamalla. Rakennushallinto vastaa myös toimitilojen ylläpidosta, johon sisältyy rakennusten korjaus, hoito ja siivous. Rakennushallinto ohjaa valtion rakennusmaan tarkoituksenmukaista käyttöä ja huolehtii kiinteistöjä koskevista hallinnollisista ja oikeudellisista toimenpiteistä. Rakennushallintoa johtaa valtiovarainministeriön alaisena keskusvirastona rakennushallitus, jonka alaisia ovat piirirakennustoimistot.

Rakennushallinnon tehtävät ovat 1970-luvulla oleellisesti muuttuneet. Energiataloudellisten näkökohtien tultua keskeisiksi on valtion toimitilojen käytön kustannuksiin jouduttu kiinnittämään erityistä huomiota. Toimitilojen ylläpidosta vastaavaan rakennushallintoon

on vuodesta 1974 lähtien määrätietoisesti keskitetty näiden tehtävien hoitoa. Edelleen käynnissä oleva keskittäminen on merkinnyt tuntuvia henkilöstösiirtoja muista virastoista ja laitoksista rakennushallintoon. Ylläpitotoimintojen merkityksen kasvaessa on myös havaittu, että rakennushallinnon tulisi omaa toimintaansa kehittäessään enenevässä määrin asiantunteuksellaan vaikuttaa muiden julkisten yhteisöjen tilanhankinta- ja ylläpitotoimintaan.

Nykyinen lainsäädäntökäytäntö edellyttäisi keskusviraston toiminnan perusteista säädettävän lailla. Laki on yleensä annettu perustettaessa uusi keskusvirasto tai muutettaessa olemassa olevan viraston organisaatiota tai tehtäviä. Lähtökohtana hallituksen esitykseen sisältyvälle ehdotukselle laiksi rakennushallinnosta on tarve selkeyttää ja täsmentää rakennushallinnon asemaa ja tehtäviä.

Lakiehdotukseen on otettu perussäännökset rakennushallinnon asemasta ja tehtävistä sekä rakennushallinnon viroista ja toimista. Lisäksi ehdotuksessa on määritelty eräitä keskeisiä rakennushallinnon toimintaa sääteleviä periaatteita.

1.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Rakennushallintoa koskevien säännösten uudistamista on valmisteltu valtiovarainministeriön ja rakennushallituksen yhteistyönä. Samalla on laadittu myös ehdotus lain nojalla annettavaksi asetukseksi.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Lailla on tarkoitus selkeyttää rakennushallinnon tehtäviä ja asemaa valtion hallintokoneistossa. Erityisesti selkeyttämisen tarvetta on ollut ylläpitotehtävien asemassa rakennushallinnon tehtäväkentässä. Rakennushallinnon organisaation ja toiminnan perusteet tulisivat säädetyiksi lain tasolla. Tarkemmat säännökset rakennushallinnon tehtävistä, sisäisestä organisaatiosta, tehtävien ja toimivallan jaosta, ratkaisuvallan käytöstä, viroista ja toimista sekä niiden täyttämistä ja kelpoisuusehdoista sisältyisivät lain nojalla annettavaan asetukseen.

Lakiehdotuksella ei ole välitöntä valtiontaloudellista vaikutusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain 1 §:ssä ilmaistaan rakennushallinnon toiminta-ajatus sekä määritellään rakennushallintoon kuuluviksi alan keskusvirastona rakennushallitus ja sen alainen piirihallinto sekä säädetään rakennushallinnon asema valtionhallinnossa.

2 §. Pykälän 1 momentissa määritellään rakennushallinnon tehtävät. Verrattuna voimassa olevaan valtion talonrakennus- ja kiinteistöhallinnosta annettuun asetukseen on sanontaa tarkennettu vastaamaan rakennushallinnon nykyisiä tehtäväkuvaa.

Pykälän 2 momentin mukaan rakennushallinto suorittaisi myös muut sen suoritettaviksi lailla tai asetuksella säädetyt taikka valtiovarainministeriön päätöksellään määräämät tehtävät.

3 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tärkeimmistä periaatteista, jotka rakennushallinnon on otettava huomioon hoitaessaan tehtäviään

valtionhallinnon keskeisenä toimitilojen hankkijana ja ylläpitäjänä. Ehdotuksessa on haluttu painottaa taloudellisuuden ja ympäristönäkökohtien huomioon ottamista.

4 §. Pykälässä on lueteltu virat ja toimet, joita rakennushallinnossa voi olla. Virkojen ja toimien luettelo on saatettu vastaamaan nykyisiä virkojen ja toimien nimikkeitä.

Pykälän 2 momentti antaa mahdollisuuden ylimääräisten toimenhaltijoiden, tilapäisten toimihenkilöiden ja työsopimussuhteisen henkilöstön palkkaamiseen rakennushallintoon.

Voimassa olevien säännösten mukaan rakennushallituksen pääjohtaja, osastopäälliköt sekä hallinto-, talous- ja isännöitsijätoimiston toimistopäällikkö ovat sopimuspalkkaisia. Ehdotuksen mukaan vain pääjohtajan ja osastopäällikön virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

5 §. Pykälän mukaan lain täytäntöönpanosta säädetään tarkemmin asetuksella.

6 §. Siirtymäsäännöksenä todetaan aiemmin talonrakennus- ja kiinteistöhallinnosta annettu-

jen säännösten koskevan lain voimaan tulon jälkeen rakennushallintoa. Samassa yhteydessä ehdotetaan rakennushallituksen osastoihin ja toimistoihin sekä piirirakennustoimistoihin perustetut virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet siirrettäviksi rakennushallinnon viroiksi ja toimiksi.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lain nojalla tulee annettavaksi asetus rakennushallinnosta. Siinä säädettäisiin myös raken-

nushallituksen suorittamaa ylläpitotoimintojen ohjausta koskevista ja muusta organisaation selkiyttämistarpeesta johtuvista organisaatio-uudistuksista. Ne on tarkoitus toteuttaa vuoden 1982 tulo- ja menoarvion yhteydessä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1982.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rakennushallinnosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtion virastojen ja laitosten tilantarpeen tyydyttämiseksi on rakennushallinto, jonka muodostavat rakennushallitus ja sen alainen piirihallinto.

Rakennushallintoa johtaa ja valvoo valtiovainministeriön alaisena keskusvirastona rakennushallitus. Piirihallintoa varten maa jaetaan rakennuspiireihin, joissa kussakin on piirirakennustoimisto.

2 §

Rakennushallinnon tehtävänä on:

1) huolehtia sille keskitetystä toimitilojen hankinnasta ja ylläpidosta sekä kiinteistöhallinnosta;

2) yhteensovittaa valtion muiden virastojen ja laitosten toimitilojen hankintaa ja ylläpitoa sekä rakennusmaan hallintoa; sekä

3) vaikuttaa toimenpiteillään valtion tuella tapahtuvaan toimitilojen hankintaan ja ylläpitoon sekä rakennusmaan käyttöön.

Rakennushallinnolle kuuluvat lisäksi muut tehtävät, jotka sen suoritettaviksi säädetään tai valtiovainministeriön päätöksellä määrätään, ellei niitä ole erikseen määrätty muun ministeriön toimialaan kuuluviksi.

3 §

Toimitilojen hankinnan tulee perustua virastojen ja laitosten tilantarpeeseen. Toimitilojen hankinnassa ja ylläpidossa on otettava huomioon tilojen toimivuudelle, taloudellisuudelle ja energiataloudelle asetettavat vaatimukset sekä rakennustoiminnassa lisäksi ratkaisujen sopeutuminen ympäristöön.

4 §

Rakennushallinnossa voi olla:

pääjohtajan, osastopäällikön, piirirakennuspäällikön, toimistopäällikön, yliarkkitehdin, ylinsinöörin, asianvalvojan, rakennuslakimiehen, toimistoarkkitehdin, toimistoinsinöörin, insinöörin, sosiaalipäällikön, piirirakennusmestarin, tarkastajan ja konemestarin virkoja sekä pääkirjanpitäjän, toimistovirkailijan, kanslistin, kirjaajan, apulaiskanslistin, konekirjoittajan, toimistoapulaisen, ylivahtimestarin, vanhemman vahtimestarin, vahtimestarin, alikonemestarin, laitosmiehen, huoltomiehen, puutarhurin, talonmiehen, lämmittäjän, talonmies-lämmittäjän, yövartijan, emännän ja puhelinkeskuksenhoitajan toimia.

Rakennushallinnossa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteisia henkilöitä.

Pääjohtajan ja osastopäällikön virat voivat olla sopimuspalkkaisia.

5 §

Tankemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 _____.

Mitä muualla laissa on säädetty valtion talonrakennus- ja kiinteistöhallinnosta, koskee tämän lain voimaan tultua vastaavasti rakennushallintoa.

Tämän lain voimaantullessa siirtyvät rakennushallituksen osastoihin ja toimistoihin sekä piirirakennustoimistoihin perustetut virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet rakennushallinnon viroiksi ja toimiksi sekä ylimääräisiksi toimiksi.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Ahti Pekkala*